

ABSTRACT

Olga Myrhorodska. Observance of the principle of legality during the application of administrative coercion measures: essence and characteristic features. The article, based on the analysis of current legislation, available scientific, journalistic and methodical sources, clarified the essence and characteristic features of compliance with the principle of legality during the application of administrative coercion measures.

The characteristic features of compliance with the principle of legality during the application of administrative coercive measures have been identified, which are that: legality: 1) is a determining prerequisite for the application of administrative coercive measures; 2) provides for an exclusive list of grounds for consideration by authorized bodies and officials of only those cases under their jurisdiction, and the choice of the type and amount of penalty within the limits of the powers granted; 3) is a deterrent to violations of citizens' rights by subjects of administrative jurisdiction, a tool for preventing illegal or unjustified use of such measures; 4) provides for the observance of a number of procedural and procedural conditions, the authorization or obtaining the permission of the relevant officials to carry out certain actions, the observance of a number of restrictions and prohibitions during the application of such measures; 5) is provided by various types of control activities, various ways of response of state bodies to the appeals of citizens for the purpose of legal protection and protection of their rights and freedoms.

The essence of compliance with the principle of legality during the application of administrative coercion measures is clarified, which consists in: firstly, the human rights role of legality as a deterrent to possible violations by state bodies and their officials, protection of human and citizen rights in the activities of subjects administrative jurisdiction; secondly, in the requirements of strict compliance with the requirements of the Code of Administrative Offenses, laws and acts of subordinate legislation by all subjects of administrative jurisdiction, which express the will of the people, are presented to all officials without exception, authorized to apply measures of administrative coercion; thirdly, in the exercise of powerful state functions on the basis of exact and unconditional implementation of laws, with strict compliance by officials of subjects of administrative jurisdiction with the rights and freedoms of citizens; fourth, in the exercise of public control over compliance by authorized subjects of administrative jurisdiction with the requirements of the legality of the application of coercive measures.

Keywords: coercion, administrative coercion, principle, legality, observance of legality, principles of application of administrative coercion measures.

УДК 342.951

DOI: 10.31733/2078-3566-2023-2-451-456

Сергій ХВОСТОВЦОВ©

ад'юнк

(Дніпропетровський державний університет
внутрішніх справ, м. Дніпро, Україна)

ПОНЯТТЯ ТА СУТНІСТЬ ОБІГУ ЦИВІЛЬНОЇ ВОГНЕПАЛЬНОЇ ЗБРОЇ В УКРАЇНІ: АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ

Висвітлено адміністративно-правові аспекти актуального стану законодавства у сфері обігу цивільної вогнепальної зброї в Україні. Здійснено аналіз системи законодавства, що охоплює адміністративно-правові питання стосовно сутності, характерних рис та особливостей обігу цивільної вогнепальної зброї в Україні, зокрема в умовах воєнного стану.

Установлено, що на сьогодні відсутній закон щодо обігу цивільної вогнепальної зброї, що зумовлене значними протиріччями в суспільстві, наслідками якого є велика кількість законопроектів у парламенті. Визначено, що за останні два роки було зареєстровано чотири законопроекти про обіг зброї та прийнятий у 2022 р. Закон України «Про забезпечення участі цивільних осіб у захисті України», метою якого було забезпечити цивільних осіб можливістю брати активну участь у національному спротиві та задовольнити потребу громадян у захисті себе і близьких від загарбників. Виділено характерні риси та специфічні ознаки цивільної вогнепальної зброї. Проаналізовано проекти законів та погляди науковців на предмет визначення поняття «обіг цивільної вогнепальної зброї».

© С. Хвостовцов, 2023

ORCID iD: <https://orcid.org/0009-0000-5249-9681>

k_appad@dduvs.in.ua

Запропоновано авторське визначення поняття обігу цивільної вогнепальної зброї як надання державою громадянам у порядку, що визначений законодавством, дозволу набувати право на володіння зброєю (визначеної категорії), а також усі інші дії, що пов'язані із забезпеченням обігу зброї, а саме: виробництво, торгівлю, продаж, обмін, дарування, передачу, придбання, колекціонування, експонування, спадкування, облік, зберігання, носіння, перевезення, транспортування, застосування, ремонт, вилучення, викрадення, втрату, вихолощення, деактивацію, утилізацію, ввезення зброї до України та вивезення її з України, – що не належить до військової чи службової зброї, тобто не є пов'язаною з виконанням професійної діяльності правоохоронних та інших владних органів.

Ключові слова: зброя, вогнепальна зброя, цивільна вогнепальна зброя, обіг, правове регулювання, адміністративно-правове регулювання обігу цивільної вогнепальної зброї.

Постановка проблеми. Дискусії навколо законодавства у сфері обігу цивільної вогнепальної зброї в Україні не припиняються вже протягом кількох десятиріч. Збройна агресія щодо нашої країни та, як наслідок, введення воєнного стану, ситуацію навколо проблематики обігу зброї не змінила, а деякі експерти прямо вказують на те, що вона навіть погіршилася. Одні фахівці вважають, що питання обігу цивільної вогнепальної зброї є нагальним [1] та вимагає негайного вирішення, інші [2] наголошують на тому, що так звана «легалізація зброї» та новий закон потребує експертних дискусій та виважених і обміркованих рішень, перш ніж його приймати.

З огляду на це наголошуємо на актуальності вивчення питання адміністративно-правових аспектів обігу цивільної вогнепальної зброї в Україні, його сутності, характерних рис та особливостей, зокрема в умовах воєнного стану.

Аналіз публікацій, в яких започатковано вирішення цієї проблеми. Вивченням стану досліджуваної проблематики займалися чимало вчених, зокрема такі юристи-адміністративісти: В. Авер'янов, О. Бандурка, О. Бокій, В. Гуменюк, С. Діденко, В. Зуй, Р. Калюжний, І. Кузнецова, С. Кузніченко, В. Курило, Є. Легеза, Т. Мінка, Р. Миронюк, В. Олефір, О. Юнін та ін.

Проте сьгоднішні обставини та інші супутні чинники значно змінили умови (законодавство, дія воєнного стану тощо), що раніше вивчалися науковцями у сфері окресленої проблематики. Тому поняття та сутність обігу цивільної вогнепальної зброї в Україні, що є актуальними з огляду на нинішні умови, не досліджувалися. Крім того, нинішні обставини в Україні, такі як війна, відсутність чіткої політики держави в цьому напрямі та одностороннього схвалення населенням широкого користування зброєю вимагають належного впорядкування та правового врегулювання обігу цивільної вогнепальної зброї, а отже, і ґрунтовного дослідження.

Метою статті є аналіз поняття та сутності обігу цивільної вогнепальної зброї в Україні на сучасному етапі.

Виклад основного матеріалу. Незважаючи на війну, наша держава продовжує позиціонувати себе на міжнародній політичній арені як права, у центрі якої знаходяться права та свободи людини і громадянина. У ст. 3 Конституції України зазначається, що людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю. Безпека людини забезпечується державою у вигляді правоохоронних органів, судів та інших державних органів. Відчуття безпеки дає можливість розвиватися людині та, як наслідок, соціуму в цілому. Водночас поняття безпеки, а точніше її відчуття у кожній людині, індивідуума є своєрідним та неповторним. На нього можуть впливати дії або ж поведінка інших людей, особливо в умовах підвищених ризиків (війна, пандемія тощо). Тому потреба у відчутті безпеки може бути задоволена, наприклад, завдяки володінню зброєю. З іншого боку, наявність великої кількості зброї у громадян може становити небезпеку для самого суспільства, зокрема, призвести до масових убивств, повалення конституційного ладу в державі тощо. Тому зброя та її використання потребує посиленого контролю з боку держави, тим більше в умовах війни. Зокрема, ми будемо досліджувати сутність та поняття обігу цивільної вогнепальної зброї. Адже саме це поняття і цей вид обігу зброї викликає багато дискусій, а також є предметом законодавчих баталій.

Одним із основних нормативно-правових актів, що регулюють обіг зброї, є наказ МВС України № 622 від 21 серпня 1998 р. Проте жодного діючого закону щодо цивільного обігу вогнепальної зброї немає. Протягом останніх двох років було зареєстровано 4 проекти Законів України, предметом яких був обіг цивільної вогнепальної зброї, а саме: законопроекти № 4335 від 6 листопада 2020 р. (проект не прийнято), № 4335-1 від 24

листопада 2020 р. (проект не прийнято), № 5708 від 25 червня 2021 р. (проект не прийнято), № 5708-1 від 13 липня 2021 р. [5-8].

У науковому середовищі з цього приводу висловлюються різні думки. Так, Т. Шумейко у своєму дослідженні зазначає, що практично всі законопроекти про обіг зброї (останні з них прямо названі такими, що регулюють питання цивільного обігу вогнепальної зброї) насправді стосуються лише цивільного обігу вогнепальної зброї. На підставі цього може скластися хибне уявлення, що поза цивільним обігом вогнепальної зброї обігу зброї не існує, хоча такий обіг зброї є лише частиною широкого спектра обігу зброї. З огляду на це слід уточнити, що за критерієм режимності обіг зброї може бути таких видів:

1) спеціальний обіг зброї, а саме обіг військової та відомчої зброї, котрі здебільшого не перетинаються у своїх статусах;

2) цивільний обіг зброї, тобто обіг вогнепальної, холодної та іншої зброї, котрою може володіти, користуватися і розпоряджатися цивільне населення України відповідно до вимог адміністративно-правового режиму обігу цивільної зброї [9].

Обговорюючи це питання, неможливо не згадати чинний Закон України «Про забезпечення участі цивільних осіб у захисті України» [10], котрий було прийнято 3 березня 2022 р. Його прийняття було зумовлене критичною ситуацією, спричинене повномасштабним вторгненням та збройною агресією щодо нашої держави. Відбулося масове прагнення цивільних осіб брати активну участь у національному спротиві. Специфіка бойових дій на території України виявила гостру потребу громадян захистити себе і близьких, мати для цього засоби та можливості. Тому і набув чинності вищезазначений Закон, котрий окреслює особливий період для законного використання зброї – лише під час дії воєнного стану на території України та 10 діб після припинення або скасування воєнного стану в Україні, а також визначає особливе використання – лише для стримування нападу та відсічі ворога.

Отже, можемо сказати, що прийняття згаданого Закону було необхідним в умовах військового стану, але проблематики обігу цивільної вогнепальної зброї це не вирішило.

Коротко оглянувши актуальний стан законодавства з досліджуваного питання, перейдемо до аналізу поняття «цивільний обіг вогнепальної зброї» в юридичній науці.

Поняття «обіг цивільної вогнепальної зброї» на сьогодні в чинних та проектних законодавчих документах відсутнє. Натомість є багато наближених понять (обіг зброї, оборот зброї) у проектах законів щодо обігу зброї, а також є непоодинокі спроби надати схожі визначення поняття і науковою спільнотою.

Хочемо відмітити, що аналізуючи поняття обігу зброї, зазначене у проекті Закону України «Про право на цивільну вогнепальну зброю», вбачається, що законодавець дещо його звузив. На нашу думку, під час спроби визначення автори законопроектів переважно акцентували увагу на діях (перелічивши їх) із матеріальним предметом, котрі безпосередньо необхідні для забезпечення користування цим предметом – зброєю. Але хочемо зазначити, що розуміння поняття обігу цивільної вогнепальної зброї в юриспруденції та й у соціумі є більш широким, адже прийняття у майбутньому закону, що регулював би обіг цивільної вогнепальної зброї, передбачає надання державою дозволу громадянам більш доступного, ніж сьогодні, користування зброєю. Тобто фактично він забезпечить загальнодоступність, масовість надання права на користування зброєю, але у визначеному законом порядку.

Розглянемо поняття, про які йде мова. Так, у проекті Закону України № 5708 від 25 червня 2021 р. «Про право на цивільну вогнепальну зброю» надається таке визначення поняття обігу зброї та/або основних частин до зброї, що мають ідентифікаційні номери: виробництво зброї, торгівля зброєю, продаж, обмін, дарування, передача, придбання, колекціонування, експонування, спадкування, облік, зберігання, носіння, перевезення, транспортування, застосування, ремонт, вилучення, викрадення, втрата, вихолощення, деактивація, утилізація, ввезення зброї до України та вивезення зброї з України [6].

У проекті Закону України № 5708-1 від 13 липня 2021 р. «Про право на самозахист та володіння цивільною вогнепальною зброєю» (далі – законопроект 5708-1) зазначене таке визначення обороту зброї: виробництво, імпорт, експорт, транзит, торгівля, продаж, обмін, дарування, передача, відчуження в інший законний спосіб, придбання, колекціонування, експонування, спадкування, облік, зберігання, носіння, перевезення, транспортування, застосування, вилучення зброї, набоїв до неї та основних частин [5].

Отже, як бачимо, у наведених із законопроектів визначеннях відсутнє поняття «обіг

цивільної вогнепальної зброї», натомість наявні лише такі, як «обіг зброї» та «оборот зброї».

У п. 1.65 законопроекту 5708-1 є визначення цивільної зброї та набоїв – зброя та набой, що не заборонені цим Законом для цивільного обороту, порядок обороту яких регулюється цим Законом [5]. Але у контексті змісту проекту Закону це стосується як різновиду зброї.

Тому пропонуємо доповнити досліджуване поняття та уточнити його. Але спочатку зазначимо характерні риси та виділимо специфічні ознаки цивільної вогнепальної зброї:

– є специфічним об'єктом права власності, адже набувається у спеціально визначеному державою порядку;

– можливість її використання громадянами, які не несуть службу у правоохоронних та військових структурах;

– ціллю використання (основним призначенням) є самозахист, полювання на тварин або ж заняття спортом у вигляді стрілецької стрільби тощо (наприклад, для кінематографа, у дослідженнях);

– характеризується різними технічними та фізичними властивостями, що залежать від призначення зброї;

– належить до рухомого майна, тобто є річчю, котру можна вільно переміщувати у просторі без її знецінення та зміни її призначення;

– підлягає обов'язковому обліку в поліції. Так, наказ МВС України № 622 від 21 серпня 1998 р. встановлює, що «облік власників мисливської вогнепальної нарізної, гладкоствольної, пневматичної, а також холодної зброї, пристроїв здійснюється в книзі обліку власників мисливської вогнепальної, пневматичної зброї, а також холодної зброї. Відомості про наявність такої зброї у громадян заносяться в БД» [13].

Розглянувши ознаки, можемо перейти до визначення поняття «обіг цивільної вогнепальної зброї». Але спочатку варто звернутися до академічного тлумачного словника української мови, в якому надано визначення терміна «цивільний» як такий, що стосується правових відносин громадян між собою і з державними органами та організаціями, або ж такий, що не належить до війська, не стосується військових справ; невійськовий [11, с. 208]. Вчена С. Старішина у своєму дослідженні зазначає, що зброя як об'єкт цивільних правовідносин являє собою індивідуально визначену річ, права на яку набуваються у спеціально визначеному порядку, котра призначена для ураження живої або іншої цілі та не має іншого виробничого чи господарсько-побутового призначення [12].

Висновкв. З'ясувавши ознаки та специфічні властивості окресленого поняття, можемо дійти висновку стосовно того, як саме слід тлумачити «обіг цивільної вогнепальної зброї». Отже, обіг цивільної вогнепальної зброї – це надання державою громадянам у порядку, що визначений законодавством, дозволу набувати право на володіння зброї (визначеної категорії), а також усі інші дії, що пов'язані із забезпеченням обігу зброї, а саме: виробництво, торгівлю, продаж, обмін, дарування, передачу, придбання, колекціонування, експонування, спадкування, облік, зберігання, носіння, перевезення, транспортування, застосування, ремонт, вилучення, викрадення, втрату, вихолощення, деактивацію, утилізацію, ввезення (вивезення) зброї до (з) України, – що не належить до військової чи службової зброї, тобто не є пов'язаною з виконанням професійної діяльності правоохоронних та інших владних органів.

Список використаних джерел

1. Драп'ятий Б. Чого очікувати від ухвалення законопроекту про зброю? *Дзеркало тижня*. URL: <https://zn.ua/ukr/internal/choho-chekati-vid-ukhvalennja-zakonoproektu-pro-zbroju.html>.

2. Легалізація зброї: Денисенко вважає, що новий закон потребує експертних дискусій. *Українформ*. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-society/3500151-legalizacia-zbroi-denisenko-vvazae-so-novij-zakon-potrebue-ekspertnih-diskusij.html>.

3. Миронюк Р. В. Особливості здійснення контролю поліцією за обігом вогнепальної зброї в умовах воєнного стану. *Юридичний бюлетень*. 2022. Вип. 26. С. 158–166. URL: <http://www.lawbulletin.oduvs.od.ua/archive/2022/26/21.pdf>.

4. Діденко С. В. Адміністративно-правове забезпечення обігу і застосування зброї в Україні: теорія і практика : монографія. Херсон : Гельветика, 2016. 412 с.

5. Про право на самозахист та володіння цивільною вогнепальною зброєю : проєкт Закону України від 13.07.2021 № 5708-1. *Верховна Рада України*. URL: https://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=72481.

6. Про право на цивільну вогнепальну зброю : проєкт Закону України від 25.06.2021

- № 5708. *Верховна Рада України*. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=72360.
7. Про обіг цивільної вогнепальної зброї та бойових припасів до неї: проєкт Закону України від 06.11.2020 № 4335. *Верховна Рада України*. URL: https://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=70363.
8. Про цивільну зброю та боєприпаси : проєкт Закону України від 24.11.2020 № 4335-1. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/JI03751A?an=3>.
9. Шумейко Т. А. Адміністративно-правові засади формування та реалізації державної політики у сфері обігу зброї в Україні : дис. ... д-ра. юрид. наук : 12.00.07. Київ, 2022. 504 с.
10. Про забезпечення участі цивільних осіб у захисті України : Закон України від 03.03.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2114-20#Text>.
11. Словник української мови : в 11 т. Т. 11. 1980.
12. Старіцина С. О. Поняття зброї як об'єкта цивільно-правових відносин. *Право і Безпека*. 2010. Вип. 2. С. 197–200.
13. Про затвердження Інструкції про порядок виготовлення, придбання, зберігання, обліку, перевезення та використання вогнепальної, пневматичної, холодної і охолощеної зброї, пристроїв вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами несмертельної дії, та патронів до них, а також боєприпасів до зброї, основних частин зброї та вибухових матеріалів : наказ МВС України від 21.08.1998 № 622. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0637-98#Text>.
14. Leheza Y., Pisotska K., Dubenko O., Dakhno O., Sotskiy A. The Essence of the Principles of Ukrainian Law in Modern Jurisprudence. *Revista Juridica Portucalense*. 2023. P. 342–363. URL: <https://revistas.rcaap.pt/juridica/article/view/28026>.
15. Фоменко А. Є. Питання адміністративних послуг Національної поліції з видачі дозволів на придбання і перевезення вогнепальної зброї. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2019. Вип. 2. С. 6–14.
16. Миронюк Р. В., Миронюк С. А. Особливості застосування поліцейськими заходів адміністративної відповідальності за вчинення правопорушення та порядку оскарження їх застосування: зарубіжний досвід і впровадження його в Україні. *Publishing House «Baltija Publishing»*. 2021. P. 214–239. URL: <http://www.baltijapublishing.lv/omp/index.php/bp/catalog/download/190/5218/10979-1?inline=1>.

Надійшла до редакції 17.05.2023

References

1. Drapiaty, B. Choho ochikuvaty vid ukhvalennia zakonoproiektu pro zbroiu? [What to expect from the adoption of the draft law on weapons?] *Dzerkalo tyzhnia*. URL: <https://zn.ua/ukr/internal/choho-chekati-vid-ukhvalennja-zakonoproiektu-pro-zbroju.html>. [in Ukr].
2. Lehalizatsiia zbroi: Denysenko vvazhaie, shcho novyi zakon potrebuie ekspertnykh diskusii [Legalization of weapons: Denysenko believes that the new law needs expert discussions] *Ukrinform*. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-society/3500151-legalizacia-zbroi-denisenko-vvazae-so-novij-zakon-potrebuie-ekspertnih-diskusij.html>. [in Ukr].
3. Myroniuk, R. V. (2022) Osoblyvosti zdiisnennia kontroliu politsiieiu za obihom vohnepalnoi zbroi v umovakh voiennoho stanu [Peculiarities of police control over the circulation of firearms under martial law]. *Yurydychnyi biuletyn*. Issue 26. pp. 158–166. URL: <http://www.lawbulletin.oduvs.od.ua/archive/2022/26/21.pdf>. [in Ukr].
4. Didenko, S. V. (2016) Administratyvno-pravove zabezpechennia obihu i zastosuvannia zbroi v Ukraini: teoriia i praktyka [Administrative and legal support for the circulation and use of weapons in Ukraine: theory and practice] : monohrafiia. Kherson : Helvetyka. 412 p. [in Ukr].
5. Pro pravo na samozakhyst ta volodinnia tsyvilnoi vohnepalnoi zbroieiu [On the right to self-defense and possession of civilian firearms] : proiekt Zakonu Ukrainy vid 13.07.2021 № 5708-1. *Verkhovna Rada Ukrainy*. URL: https://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=72481. [in Ukr].
6. Pro pravo na tsyvilnu vohnepalnu zbroiu [On the right to self-defense and possession of civilian firearms] : proiekt Zakonu Ukrainy vid 25.06.2021 № 5708. *Verkhovna Rada Ukrainy*. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=72360. [in Ukr].
7. Pro obih tsyvilnoi vohnepalnoi zbroi ta boiovykh pryypasiv do nei [On the circulation of civilian firearms and military supplies for them] : proiekt Zakonu Ukrainy vid 06.11.2020 № 4335. *Verkhovna Rada Ukrainy*. URL: https://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=70363. [in Ukr].
8. Pro tsyvilnu zbroiu ta boieprypasy [On civilian weapons and ammunition] : proiekt Zakonu Ukrainy vid 24.11.2020 № 4335-1. *Verkhovna Rada Ukrainy*. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/JI03751A?an=3>. [in Ukr].
9. Shumeiko, T. A. (2022) Administratyvno-pravovi zasady formuvannia ta realizatsii derzhavnoi polityky u sferi obihu zbroi v Ukraini [Administrative and legal principles of formation and implementation of state policy in the sphere of arms circulation in Ukraine] : dys. ... d-ra. yuryd. nauk : 12.00.07. Kyiv. 504 p. [in Ukr].
10. Pro zabezpechennia uchasti tsyvilnykh osib u zakhysti Ukrainy [On ensuring the participation of civilians in the defense of Ukraine] : Zakon Ukrainy vid 03.03.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2114-20#Text>.

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2114-20#Text>. [in Ukr].

11. Slovník ukrajskoi movy [Dictionary of the Ukrainian language] : v 11 t. Vol. 11. 1980. [in Ukr].

12. Staritsyna, S. O. (2010) Poniattia zbroi yak obiekta tsyvilno-pravovykh vidnosyn [The concept of weapons as an object of civil-legal relations]. *Pravo i Bezpeka*. Issue 2. pp. 197–200. [in Ukr].

13. Pro zatverdzhennia Instruksii pro poriadok vyhotovlennia, prydbannia, zberihannia, obliku, perevezennia ta vykorystannia vohnepalnoi, pnevmatychnoi, kholodnoi i okholoshchenoi zbroi, prystroiv vitchyznianoho vyrobnytstva dlia vidstrilu patroniv, sporiadzhennykh humovymy chy analohichnymy za svoimy vlastyvostiamy metalnymy snariadamy nesmertelnoi dii, ta patroniv do nykh, a takozh boieprypasiv do zbroi, osnovnykh chastyn zbroi ta vybukhovyykh materialiv [On the approval of the Instructions on the procedure for the manufacture, acquisition, storage, accounting, transportation and use of firearms, pneumatic, cold and cooled weapons, devices of domestic production for firing cartridges, equipped with rubber or similar in their properties metal projectiles of non-lethal action, and cartridges for them, as well as ammunition for weapons, main parts of weapons and explosive materials] : nakaz MVS Ukrainy vid 21.08.1998 № 622. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0637-98#Text>. [in Ukr].

14. Leheza, Y., Pisotska, K., Dubenko, O., Dakhno, O., Sotskyi, A. (2023) The Essence of the Principles of Ukrainian Law in Modern Jurisprudence. *Revista Juridica Portucalense*. pp. 342–363. URL: <https://revistas.rcaap.pt/juridica/article/view/28026>.

15. Fomenko, A. Ye. (2019) Pytannia administratyvnykh posluh Natsionalnoi politsii z vydachi dozvoliv na prydbannia i perevezennia vohnepalnoi zbroi [The issue of administrative services of the National Police for issuing permits for the purchase and transportation of firearms] *Naukovyi visnyk Dnipropetrovskoho derzhavnoho universytetu vnutrishnikh sprav*. Issue 2. pp. 6–14. [in Ukr].

16. Myroniuk, R. V., Myroniuk, S. A. (2021) Osoblyvosti zastosuvannia politseiskomy zakhodiv administratyvnoi vidpovidalnosti za vchynennia pravoporushennia ta poriadku oskarzhennia yikh zastosuvannia: zarubizhnyi dosvid i vprovadzhennia yoho v Ukraini [Peculiarities of application by police measures of administrative responsibility for committing offenses and procedures of appeals on their application]. *Publishing House «Baltija Publishing»*. pp. 214–239. URL: <http://www.baltijapublishing.lv/omp/index.php/bp/catalog/download/190/5218/10979-1?inline=1>. [in Ukr].

ABSTRACT

Serhii Khvostovtsov. The concept and essence of civilian firearm weapons in Ukraine: administrative and legal aspect. The article highlights the administrative and legal aspects of the state of legislation in the field of civilian firearms circulation in Ukraine today. An analysis of the legal system covering administrative and legal issues regarding the essence, characteristics and peculiarities of the circulation of civilian firearms in Ukraine, in particular under martial law, was carried out.

It has been established that there is currently no valid Law on the circulation of civilian firearms, which is due to great contradictions in society, the consequences of which are a large number of draft laws in the parliament. It was determined that in the last two years, four draft laws on the circulation of weapons were registered and the Law of Ukraine «On ensuring the participation of civilians in the defense of Ukraine» was adopted in 2022, the purpose of which was to provide Ukrainians with the opportunity for civilians to take an active part in the national resistance and the need for citizens to protect themselves and relatives of the invaders. Characteristic features and specific signs of civilian firearms are highlighted.

The draft Laws and the views of scientists regarding the definition of the concept of «trafficking in civilian firearms» were analyzed. The author's own definition of the concept of the circulation of civilian firearms is proposed, as the granting by the state to citizens, in accordance with the procedure established by law, of the right to own a weapon (of a certain category), as well as all other actions related to it, namely the production of weapons, trade in weapons, sale, exchange, donation, transfer, acquisition, collection, exhibition, inheritance, accounting, storage, carrying, transportation, transportation, use, repair, withdrawal, theft, loss, emasculation, deactivation, utilization, importation of weapons into Ukraine and exportation of weapons from Ukraine, which does not belong to military or service weapons, i.e. not related to the performance of professional activities of law enforcement agencies.

Keywords: *weapons, firearms, civilian firearms, circulation, legal regulation, administrative and legal regulation of circulation of civilian firearms.*